

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

VILNIAUS UNIVERSITETO
REABILITACIJOS
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Vilma Dudonienė

Grupės nariai: doc. dr. Laimonas Šiupšinskas

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Reabilitacija
Studijų sritis	Biomedicinos mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Reabilitacija (B300)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Reabilitacijos magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	5
2.2. Programos sandara.....	7
2.3. Personalias	9
2.4. Materialieji ištekliai.....	11
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	13
III. REKOMENDACIJOS	15
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	16

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programą *Reabilitacija* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Vilniaus universitetas (toliau – VU), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi VU universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2016 m. balandžio 19 d. vykusio ekspertų vizito į VU rezultatais.

Išorinį Programos vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo (toliau – Programos aprašas) ir jo priedų nagrinėjimo.

Vertinant Programą vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, ypač Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-798 patvirtintu *Reabilitacijos studijų krypties aprašu*, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. V-826 patvirtintu *Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu*, SKVC direktoriaus 2013 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-23 patvirtinta *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* bei kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2016 m. balandžio 19 d. vyko ekspertų grupės vizitas į VU, kur ekspertai susitiko su Medicinos fakulteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais dalininkais, susipažino su fakulteto materialine baze (auditorijomis, praktikos vietomis, biblioteka). Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2016 m. gegužės mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams pateikti savo pastabas dėl projekte pastebėtų faktinių klaidų. Ekspertų grupė, susipažinusi su Programos rengėjų pastabomis, parengė šias galutines Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pateiktos vertinti ketinamos vykdyti studijų programos *Reabilitacija* tikslas – pakankamai aiškus, orientuotas į *senyvo amžiaus žmonių ir (ar) neįgaliųjų biopsichosocialinių funkcijų atkūrimą*. Tačiau neaišku, kokių principu yra sugrupuoti *senyvo amžiaus žmonės ir neįgalieji*, ar bus akcentuojamas *senyvo amžiaus neįgaliųjų* funkcijų atkūrimas, ar *senyvo amžiaus žmonių ir bet kurio amžiaus neįgaliųjų*. Lietuvoje nėra nei vienos antros pakopos studijų programos besispecializuojančios geriatrijoje, tačiau neįgaliųjų (taikomosios fizinės veiklos) specialistai Lietuvoje ruošiami ir pirmoje (nuo 1996 m.), ir antroje studijų pakopoje (nuo 2000 m.).

Studijų programos tikslu deklaruojamas siekis *parengti reabilitacijos magistrus*, o absolventams numatoma suteikti *reabilitacijos magistro kvalifikacinį laipsnį*, tačiau tai neatitinka Reabilitacijos studijų krypties aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-798, 6.3. punkto, kuriame nurodoma, kad baigus universitetines antrosios pakopos reabilitacijos krypties studijas suteikiamas studijų krypties šakos (kineziterapijos, ergoterapijos ar taikomosios fizinės veiklos) magistro kvalifikacinis laipsnis. Be to, Programos aprašo 2 punkte (6 psl.) rašoma, kad *Programa teikia Reabilitacijos magistro kvalifikacinį laipsnį nurodant įgytą specializaciją: kineziterapijos (KT), ergoterapijos (ET), taikomosios fizinės veiklos (TFV)*. Tačiau kineziterapija, ergoterapija ir taikomoji fizinė veikla nėra specializacijos – tai profesijos, specializacija, apibrėžiama kaip studijų programos dalis, skirta gilesnėms ir siauresnėms studijų krypties šakos dalykų studijoms, šiuo atveju galėtų būti *senyvo amžiaus žmonių kineziterapija ar neįgaliųjų ergoterapija*.

Trečiame Programos aprašo punkte nurodoma, kad *Absolvento pasirengimą profesinei veiklai apibrėžia programos studijų rezultatai, įgyvendinami studijuojant bendrus ir į pasirinktą specializaciją orientuotus studijų dalykus*, tačiau šiuo atveju nėra jokio pasirinkimo, nes jei asmuo įstoja į Programą kaip kineziterapeutas, tai negali rinktis ergoterapijos disciplinų ir atvirkščiai.

Programos tikslu nurodoma *profesionaliai prisidėti prie Jungtinių Tautų (PSO) ir Europos Sąjungos sveikatos priežiūros politikos nuostatų įgyvendinimo Lietuvoje*. Užmojis neabejotinai sveikintinas, tačiau atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta Programos apraše („*Žino ir interpretuoja <...>, taiko strateginio valdymo elementus <...>*“), manytina, kad jis yra nelabai realus. Nei iš Programos aprašo, nei iš susitikimų su įvairiomis suinteresuotų asmenų grupėmis nepaaiškėjo, kokiomis priemonėmis ir kaip galima praktiškai „*profesionaliai prisidėti prie <...> nuostatų įgyvendinimo Lietuvoje*“.

Apraše rašoma, *B1. Geba kritiškai analizuoti mokslinius šaltinius bei reabilitacijos praktiką, <...>*. „Reabilitacija“ yra labai platus terminas, apimantis ir ligų, ir traumų prevenciją,

gydymą, **vaikų** ir suaugusiųjų ligas ir sutrikimus, todėl kyla klausimas, ar akcentas bus senyvo amžiaus žmonės ir neįgalieji, ar rehabilitacija plačiąja prasme, kaip bus sprendžiamas klausimas dėl vaikų rehabilitacijos, be to dalį studijų planuojama vykdyti rengiamiems kineziterapijos, ergoterapijos ir taikomosios fizinės veiklos specialistams kartu, tad kyla klausimas, kaip analizuos *reabilitacijos praktiką* kiekvienas specialistas atskirai. Galbūt Programos apraše reikėtų patikslinti minėta studijų rezultatai: „*Geba kritiškai analizuoti mokslinius šaltinius bei pagyvenusių asmenų ir neįgaliųjų reabilitacijos praktiką, <...>*“.

Programos rengėjai yra susipažinę, vadovaujasi ir cituoja teisės aktus, kuriais remiantis parengta studijų programa. Tačiau Programos aprašo 4.2. punkte minimi dokumentai jau yra netekę galios (*Lietuvos medicinos norma MN:124:2004: Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. V-934*), reikia vadovautis naujais dokumentais (Lietuvos medicinos normos MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ 2016 m. vasario 5 d. Nr. V-184).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad klausimas dėl realių visuomenės ir darbo rinkos poreikių kineziterapeutų, ergoterapeutų ir taikomosios fizinės veiklos specializacijoms lieka iki galo neatsakytas, nes Programos rengėjai pateikia informaciją tik apie bendrus reabilitacijos bakalaurų, magistrų ir mokslo daktarų skaičius, tačiau nepateikia specializacijų poreikio pagrindimo.

Programos aprašo 12 punkte rašoma, kad VU *Reabilitacijos magistrantūros studijų programa, skirtingai nuo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Lietuvos sporto universiteto ir Klaipėdos universiteto vykdomų reabilitacijos krypties studijų programų, yra tikslingai kreipiama į sistemiską daugialypių senyvo amžiaus žmonių ir (ar) neįgaliųjų reabilitacijos ir sveikatinimo problemų sprendimą kineziterapijos, ergoterapijos ir taikomosios fizinės veiklos metodais*. Neaišku, kaip tokį patį kvalifikacinį laipsnį – *Reabilitacijos magistras* – gavęs asmuo problemas spręs skirtingais metodais.

Programos aprašo 14 punkte teigiama, kad *Lietuvos sporto universitete (LSU) studentai gali rinktis „Kineziterapijos“ studijų programą, kurią studijuodami kineziterapijos magistras įgyja gebėjimų taikyti prevencijos, diagnostikos bei terapijos metodikas gydant sportininkus*. Tai neatitinka tikrovės, nes magistras įgyja žinių ir gebėjimų gydant bet kokio funkcinio sutrikimo ar populiacijos asmenis, tame tarpe ir sportininkus.

Programos aprašo 15 punkte teigiama, kad *LSU II pakopos studijų programa „Taikomoji fizinė veikla“ skirta asmenims, baigusiems taikomosios fizinės veiklos I pakopos studijų programą (tokia teikiama tik LSU)*. Tai irgi neatitinka tikrovės, nes į LSU II pakopos

Taikomosios fizinės veiklos studijų programą gali stoti ir kitas reabilitacijos krypties studijų programas baigę absolventai.

Pateikiant studijų rezultatus pasitaiko nenuoseklumų. Numatomuose studijų rezultatuose rašoma „A1. Žino ir taiko biopsichosocialinį reabilitacijos modelį pagrindžiančias teorijas ir metodikas, orientuotas į senyvo amžiaus žmonių ir (ar) neįgaliųjų gyvenimo kokybės gerinimą.“ Suteikiant bendrąsias žinias nereikėtų orientuotis į tam tikro amžiaus žmonių grupę ar į tam tikrą populiaciją. Šis studijų siekinys turėtų būti perkeltas į specialiųjų gebėjimų poskyrį, o formuluojant A1, reikėtų vadovautis Reabilitacijos studijų krypties aprašu, kuriame teigiama, kad II pakopos specialistas turi gebėti kritiškai, sistemiškai analizuoti ir reabilitacijos praktikoje bei moksliniuose tyrimuose taikyti (kurti) naujausias specializuotas žinias apie (18.1.1.1.) reabilitacijos profesijų raidą, reabilitacijos teorijas, vertinimo ir gydymo metodus, susijusius su fiziniu aktyvumu, judėjimu ir funkcinė veikla *visuose amžiaus tarpsniuose*.

Programos studijų rezultatuose nenumatytas toks socialinis gebėjimas kaip *demonstruoti lyderystės gebėjimus*, kas yra labai svarbu magistro laipsnį įgijusiam asmeniui.

Taigi, Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai tik iš dalies koreliuoja tarpusavyje.

Magistrantūros studijų programų bendrieji reikalavimai numato, kad „Studijų programa turi užtikrinti, kad ją baigęs ir magistro kvalifikacinį laipsnį įgijęs asmuo turės reikšmingai aukštesnes, nei pasiekiamos per pirmosios pakopos studijas kompetencijas“, tačiau iš Programos aprašo ir studijų rezultatų neišku, kokias reikšmingai aukštesnes kompetencijas įgis asmuo.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės: Programos išskirtinumas, jog tai būtų vienintelė programa Lietuvoje orientuota į neįgaliųjų ir geriatrinių pacientų kineziterapiją, ergoterapiją ir taikomąją fizinę veiklą.

Silpnybės:

Programos turinys ir suteikiamas reabilitacijos magistro kvalifikacinis laipsnis nedera tarpusavyje, nes kvalifikacinis laipsnis numatomas suteikti pagal kryptį, o ne pagal šaką (kineziterapijos, ergoterapijos, taikomiosios fizinės veiklos), kaip nustato Reabilitacijos studijų krypties aprašas.

Programos apraše neišskirtos reikšmingai aukštesnės nei pirmos pakopos kompetencijos, kurias įgis šią programą baigęs asmuo.

2.2. Programos sandara

Reabilitacijos studijų programa parengta vadovaujantis *Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu bei Vilniaus universiteto studijų programų reglamentu ir Vilniaus*

universiteto studijų praktikos reglamentu pagal apimtį atitinka magistrantūros studijų programų bendruosius reikalavimus.

Programos aprašo 3 lentelėje pateikiama studijų programos sandara. Programą sudaro *bendrai studijuojami dalykai* (55 kreditai) ir *į specializaciją orientuoti dalykai* (55 kreditai, iš jų Magistro baigiamasis darbas 30 kreditų), *kitų studijų kryptių dalykai* (10 kreditų). 1b lentelėje pateiktos numatomų programos studijų rezultatų ir specialybių studijų dalykų sąsajos.

Dalykas SKAUSMO VALDYMAS KINEZITERAPIJOJE kelia abejonų dėl jo reikalingumo kineziterapeutams. Dar bakalauro studijose kiekvienas kineziterapijos specialistas būna studijavęs skausmo vertinimo ir šalinimo galimybes, be to, kyla klausimas, ar skausmo valdymas nesvarbus ergoterapeutams ir taikomosios fizinės veiklos specialistams? Galbūt šį dalyką reiktų pervardinti į *Skausmo valdymas reabilitacijoje*, pakeičiant jo turinį ir tikslus, įtraukiant į bendrai studijuojamus studijų dalykus.

Dalykas ASMENŲ SU NEGALIA FIZINIŲ PRATIMŲ FIZIOLOGIJA skirtas tik taikomosios fizinės veiklos specialistams. Kyla klausimas, ar taikomosios fizinės veiklos specialistai bakalauro studijose neturi *Pratimų fiziologijos* dalyko? Jei turi, tai pratimų fiziologija nesikeičia nuo to, ar asmuo sveikas ar neįgalus. O jei norima akcentuoti senyvo amžiaus žmonių fiziologiją, tai vėl kyla klausimas, ar šios žinios nereikalingos *kineziterapeutams* ir *ergoterapeutams*? Be to, biomedicinos srities studijose bakalauro lygmenyje turėtų būti studijuojama amžiaus tarpsnių fiziologija.

Programos dalykų aprašuose pasitaiko neatitikimų su pagrindiniu Programos tikslu. Studijų dalyko FIZINIS AKTYVUMAS LIGŲ PREVENCIJOJE apraše rašoma „*AI Demonstruoja žinias apie senyvo amžiaus žmonių ir neįgaliųjų fizinio aktyvumo ypatumus atsižvelgiant į lėtinių ligų riziką.*“ Kyla klausimas, kada pradėti taikyti prevenciją, kai jau asmuo senas ir neįgalus ar užkertant tam kelią nuo vaikystės, formuojant aktyvaus ir sveiko gyvenimo įgūdžius? Dalyko pavadinimas tinkamas, kai nežinoma, kas dėstoma turinyje. Tačiau paskaičius dalyko studijų rezultatus matyti, kad analizuojama senyvo amžiaus žmonių ir neįgaliųjų fizinio aktyvumo formos ir fizinio krūvio komponentai. Rekomenduojame keisti dalyko pavadinimą (į Fizinis aktyvumas senėjant ar Senyvo amžiaus žmonių ir neįgaliųjų fizinis aktyvumas) pagal studijų rezultatus arba paliekant tą patį dalyko pavadinimą keisti dalyko studijų rezultatus ir turinį nekalbant apie amžių ir pažeidimą, o akcentuojant fizinio aktyvumo svarbą užkertant kelią lėtinėms ligoms.

Dalyko GERIATRINĖ REABILITACIJA tikslu rašoma „*ugdyti gebėjimus vertinti senyvo amžiaus asmenų biopsichosocialinių funkcijų sutrikimus ir parinkti fizinio aktyvumo formas, orientuotas į lėtinių ligų prevenciją, motyvuoti dalyvauti fizinio aktyvumo veiklose.*“ Šio dalyko turinys atkartoja jau minėto FIZINIS AKTYVUMAS LIGŲ PREVENCIJOJE dalyko turinį. Ir vėl

studentai bus mokomi parinkti fizinio aktyvumo formas lėtinių ligų prevencijai senyvame amžiuje. Rekomenduojame keisti dalyko tikslą ir turinį, suderinant, kad dalyko FIZINIS AKTYVUMAS LIGŲ PREVENCIJOJE tikslas ir turinys nesidubliuotų su dalyko GERIATRINĖ REABILITACIJA tikslu ir turiniu.

Pagal dalyko NEGALIOS PSICHOLOGIJA studijų rezultatų aprašą galima suprasti, kad visų senyvo amžiaus žmonių psichinis funkcionavimas prilyginamas neįgaliųjų psichiniam funkcionavimui, kas yra neetiška.

Programos aprašo 4 lentelėje prie kai kurių studijų dalykų nurodyta [T] (pvz. *Negalios psichologija [T]*), tačiau nėra paaiškinimo, ką tai reiškia.

Programos apimtis 120 kreditų yra pakankama studijų rezultatams pasiekti. Dalykų turinys turėtų būti pakoreguotas ir suderintas, kad skirtingų dalykų turinys ir studijų rezultatai nesidubliuotų. Tačiau čia vėl iškyla principinis klausimas, kaip skirtingus studijų dalykus studijavę ir skirtingus studijų rezultatus pasiekę asmenys gali gauti tą patį diplomą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės: Programos apraše numatyta magistrantų profesinė praktika.

Silpnybės: Studijų dalykų tikslai, turiniai, pagrindinė literatūra dubliuojasi, kai kurių dalykų turinys neatitinka VII kvalifikacijų sąrangos lygio.

2.3. Personalas

Numatomas dėstytojų skaičius Programoje – 22, deja, tik dviejų dėstytojų specializacija tiesiogiai siejasi su ergoterapija, trijų – su kineziterapija ir tik vieno – su taikomąja fizine veikla. 86,4 proc. visų studijų dalykų dėstytojų turi mokslo laipsnį ir jų mokslinės veiklos kryptis atitinka jų dėstomus dalykus. 78,9 proc. krypties dalykus dėstančių dėstytojų yra praktikai, per pastaruosius 7 metus įgiję ne trumpesnę kaip 3 metų dėstomus taikomuosius dalykus atitinkančią profesinės veiklos patirtį. 31,8 proc. krypties dalykų dėstys VU profesorius pareigas einantys dėstytojai. Personalo proporcijos atitinka magistrantūros studijoms keliamus reikalavimus.

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedroje dirbantys dėstytojai vykdo mokslinius tyrimus tema „Ligonių su judėjimo funkcijos sutrikimais kompleksinės reabilitacijos proceso valdymo metodikų kūrimas / kompleksinės reabilitacijos proceso optimizavimas, rezultatų prognozavimas“, kuri yra įtraukta į Medicinos fakulteto ir Vilniaus universiteto tematinį planą. Padalinio mokslinė tema tiesiogiai susijusi su neįgaliųjų reabilitacija, tačiau lieka neaišku, koks yra įdirbis geriatrinių pacientų reabilitacijoje. Katedros dėstytojai prof. Vidmantas Alekna, prof. Marija Tamulaitienė, dr. Ieva Jamontaitė,

prof. Alvydas Juocevičius ir prof. Rimantas Stukas yra paskelbę mokslinės produkcijos geriatrijos tema, tačiau vienintelė dr. Ieva Jamontaitė turi kineziterapeuto profesinę kvalifikaciją.

2010–2014 metais katedros darbuotojai paskelbė 98 straipsnius tarptautiniuose ir Lietuvos prestižiniuose mokslo žurnaluose, išleido 3 mokymo metodines priemones, įgyvendino 5 projektus. Dėstytojai skaitė 71 pranešimą tarptautinėse mokslinėse konferencijose bei 21 pranešimą respublikinėse mokslinėse / praktinėse konferencijose. 2015 m. kartu su užsienio partneriais pradėti vykdyti du tarptautiniai projektai: tai tarptautinis asmenų po nugaros smegenų pažeidimo tyrimas, vykdomas vadovaujant PSO ir dalyvaujant 15 šalių (International spinal cord injury survey) bei Erasmus+ projektas, įtraukiantis septynias šalis, siekiant plėtoti inovatyvias technologijas reabilitacijos srityje (Technology in Rehabilitation. Capacity Building in Higher Education). Vykdytų ir šiuo metu vykdomų projektų tematikos nėra susijusios su pagyvenusiais žmonėmis, todėl tai kelia abejonių, ar galima VU Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedrą laikyti geriatrinės reabilitacijos lyderiu Respublikoje. Taip pat per 5 metų laikotarpį nėra parengtas nei vienas universitetinis vadovėlis.

Neaišku, kodėl rengiant Programos aprašą į jos rengimo grupę nebuvo įtrauktas nei vienas taikomosios fizinės veiklos specialistas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės:

Didelis dėstytojų skaičius leidžia studentams susipažinti su didesniu specialistų skaičiumi ir sužinoti įvairesnės teorinės ir praktinės informacijos, nors tai apsunkina studijų programos administravimą.

Glaudus ryšys su klinikine veikla sudaro sąlygas studentams mokytis iš daugybės klinikinių atvejų.

Silpnybės:

Susitikimų su dėstytojais ir administracija metu, buvo paminėta, jog VU suteikė galimybę visiems dėstytojams rengti mokslinius straipsnius ir juos nemokamai publikuoti aukštą citavimo indeksą turinčiuose Biomedcentral žurnaluose, tačiau iš visų studijų programoje dėstančių dėstytojų šia galimybe pasinaudojo tik 3 dėstytojai.

Kaip vienas iš išskirtinumų yra pabrėžiamos kineziterapeutų, ergoterapeutų bei taikomosios fizinės veiklos specializacijos senyvo amžiaus ir neįgaliųjų reabilitacijoje, tačiau nėra nei vieno dėstytojo kiekvienoje iš šių specializacijų, turinčio ir mokslo laipsnį, ir pedagoginį vardą (docento arba profesoriaus).

Nėra vieningos sistemos, kuri skatintų dėstytojus kelti savo edukacinę kompetenciją.

Nėra pateikiama informacija apie dėstytojų išvykas dėstyti kitur bei nėra pateikiama informacija apie į katedrą atvykstančius dėstytojus iš kitų šalių.

2.4. Materialieji ištekliai

Studijoms skirtos patalpos yra keturiose skirtingose Vilniaus miesto vietose ir gali talpinti didelį skaičių studentų. Pagirtinas dalykas, kad auditorijose studentai turi galimybę prisijungti savo nešiojamus kompiuterius, naudotis VU virtualia mokymosi aplinka.

Dėstytojams skirta auditorija, aprūpinta dokumentų spausdinimo bei kopijavimo galimybėmis, tačiau neaišku, ar kiekvienas dėstytojas turi kompiuterizuotą asmeninę darbo vietą.

Studentai gali naudotis pakankamu skaičiumi kompiuterizuotų darbo vietų, paskaitoms gali rengtis VU centrinėje bibliotekoje esančioje skaitykloje naudodamiesi internetine prieiga.

Visi studentams ir dėstytojams skirti kompiuteriai aprūpinti svarbiausiomis operacinėmis programomis.

Studijų programos studentai turės galimybę naudotis VUL Santariškių klinikose esama įranga.

Programos apraše nurodoma, kad Reabilitacijos krypties magistrantūros studijų programai reikalingi pagrindiniai leidiniai yra prieinami VU Medicinos fakulteto bibliotekoje, Lietuvos medicinos bibliotekoje, be to yra prenumeruojamos ir testuojamos 66 duomenų bazės. Vadovėliai ir mokomoji bei metodinė literatūra kasmet bibliotekoje papildoma naujai išleista literatūra, atsižvelgiant į dėstytojų ir studentų pastabas, tačiau išanalizavus studijų dalykų pagrindinę ir papildomą literatūrą, matoma, kad ji yra labai ribota, be to, skirtingi studijų dalykai (JUDESIŲ VALDYMAS IR INOVATYVIOS TECHNOLOGIJOS, ASMENŲ SU NEGALIA FIZINIŲ PRATIMŲ FIZIOLOGIJA), kurių tikslai yra skirtingi, naudojasi ta pačia pagrindine literatūra. Analizuojant studijų programos dalykų aprašams naudotą tiek pagrindinę, tiek papildomą literatūrą neaišku, kodėl dalykų aprašuose nėra nuorodų į naujausią mokslinę literatūrą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės: studijoms skirtos patalpos yra renovuotos arba naujos, aprūpintos šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis ir įranga.

Silpnybės: naujos mokomosios ir metodinės specializuotos literatūros trūkumas dalykų aprašuose.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studijų eiga ir jos vertinimas aprašomi nuosekliai ir gana aiškiai. Priėmimo į studijas reikalavimuose nurodyta, kad *kineziterapijos ir ergoterapijos specializacijas gali rinktis*

pretendentai, pirmosios pakopos studijose įgijusieji atitinkamai kineziterapeuto arba ergoterapeuto profesinę kvalifikaciją. Taikomosios fizinės veiklos specializaciją gali rinktis įgijusieji kineziterapeuto arba ergoterapeuto profesinę kvalifikaciją. Vis tik, ekspertų nuomone, į taikomosios fizinės veiklos specializaciją turi būti priimami ir baigusieji pirmosios studijų pakopos studijas taikomosios fizinės veiklos specialistai.

Programos apraše nėra nurodyta, koku santykiu pasiskirstys pretendentai į Kineziterapijos, Ergoterapijos ir Taikomosios fizinės veiklos specializacijas.

Studijų eiga ir jos vertinimas suderinti su galiojančiu Reabilitacijos studijų krypties aprašu ir vidiniais universiteto dokumentais. Numatomi taikyti studijų metodai tinkami studijų rezultatams pasiekti. Programos aprašo 46 punkte teigiama, jog „*magistro baigiamąjį darbą išsamiai įvertina Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedros vedėjo paskirti recenzentai* <...>“. Manome, jog ši funkcija galėtų būti deleguojama studijų programos komitetui, nes vieno žmogaus sprendimas skirti vienus ar kitus darbo recenzentus ginčytiniais atvejais gali būti supastas kaip šališkumas. Studijų programoje yra numatytas projekto rengimas ir jo įgyvendinimas praktikos metu, suteikiant galimybę studentams įgyti strateginio valdymo gebėjimų (tikslingai organizuoti ir pagal nusistatytus rodiklius analizuoti, aprašyti bei pristatyti savo veiklos rezultatus) ir pasirinktinai tobulinti reabilitacijos metodiką (Profesinės inovacijos projektas ir Profesinė praktika) arba atlikti mokslinį tyrimą (Mokslinio tyrimo projektas ir Mokslo tiriamoji praktika) paskirtoje (pasirinktoje) institucijoje, atitinkančioje pasirinktos specializacijos veiklos pobūdį.

Reabilitacijos studijų programoje numatyta Profesinę praktiką planuojama vykdyti VU bei socialinių partnerių mokymo bazėse tiek sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose įstaigose, tiek specialiose ugdymo ir mokymo įstaigose nurodant, kad studentai dalyvaus organizuojant neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių užimtumą bei įgyvendins fizinio aktyvumo programas. Iš Programos aprašo neaišku, kurie specialistai organizuos užimtumo veiklas, o kurie įgyvendins fizinio aktyvumo programas, nes organizuoto laisvalaikio užimtumo ir fizinio aktyvumo skatinimui pakanka baigti pirmos pakopos studijas.

Pagal Lietuvoje galiojančius teisės aktus, kineziterapeutai ir ergoterapeutai yra asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, dirbantys reabilitacijos specialistų komandoje, vadovaujamoje gydytojo reabilitologo, todėl tokių specialistų savarankiškas darbas bendruomenėse ar neįgaliųjų organizacijose, kaip buvo aptarta vizito metu bendraujant su Programos rengėjų grupe, neturi teisinio pagrindo, jei įstaiga neturi asmens sveikatos priežiūros įstaigos statuso ir licencijos teikti medicinės reabilitacijos paslaugas ir joje nedirba gydytojas reabilitologas, skiriantis kineziterapiją ir/ar ergoterapiją.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės: Studijų eiga ir jos vertinimas organizuojamas remiantis galiojančiais teisės aktais ir vidiniais VU dokumentais.

Silpnybės: Nėra aiškios priėmimo į studijų programą vizijos, neaišku kiek ir kokių specialistų bus priimama. Magistro baigiamųjų darbų recenzentai turėtų būti skiriami studijų programos komiteto, bet ne katedros vedėjo nuožiūra. Absolventų galimybės savarankiškai dirbti bendruomenėse ir neįgaliųjų organizacijose prieštarautų Lietuvos teisės aktams, todėl tokių specialistų rengimo poreikis taip pat kelia abejonių.

2.6. Programos vadyba

Atsakomybė už Programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą deleguojama studijų programos komitetui. Tačiau Programos apraše pasigendama informacijos apie katedros, studijų programos komiteto, fakulteto ir universiteto tarpusavio santykį vykdant studijų programos kokybės užtikrinimą ir jos tobulinimą. Svarbi bendradarbiavimo su esamais ir potencialiais darbdaviais forma yra Programoje numatyta studentų profesinė praktika socialinių partnerių organizacijose - asmens sveikatos priežiūros, socialinės reabilitacijos bei specialiose ugdymo bei mokymo įstaigose. Praktikos institucijos atstovo įvertinimas yra praktikanto atlikto darbo vertinimo sudėtinė dalis ir užtikrina grįžtamąjį ryšį su katedra. Studijų programos komitetas tobulina programą atsižvelgiant studentų, dėstytojų, absolventų bei socialinių partnerių atsiliepimus, analizuoja ir koreguoja dėstomų dalykų turinį, argumentuoja naujų studijų dalykų ar temų įvedimą ir / ar pakeitimus, organizuoja dalykines diskusijas katedroje, apibūtinėja pakeitimus ir teikia Medicinos fakulteto tarybos tvirtinimui. Programos aprašo VIII skyriuje apie absolventų karjeros galimybes teigiama, jog „*Absolventai, baigę Reabilitacijos antrosios pakopos studijų programą, studijas gali tęsti trečiojoje pakopoje (doktorantūros studijose); užsiimti akademinė veikla reabilitacijos krypties bakalauro ir magistro studijų programas vykdančiose aukštosiose mokyklose; dalyvauti vykdant taikomųjų mokslinių tyrimų projektus.*“ Programos aprašo 65 skyriuje pateikiamas sąrašas, kur programos absolventai – magistras, skirtingai nuo bakalauro, galės dirbti. Tačiau deklaravimas, jog tokie specialistai galės dirbti neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių asociacijose, klubuose, globos ir slaugos įstaigose organizuojant fizinio aktyvumo ir užimtumo veiklas (Programos aprašo 25 psl.), prieštarauja LR teisės aktams, jei šios įstaigos neteikia asmens sveikatos priežiūros paslaugų, ir gali būti vertinamas tik kaip universiteto vizija apie šių specialistų įsidarbinimo galimybes. Numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos, tačiau nėra aiški kokybės užtikrinimo sistema ir reguliarumas – daug kur nurodoma, kad šių priemonių bus imamasi pagal poreikį.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės:

Stiprybės: Didžioji dalis Programos vadybos yra deleguota studijų programos komitetui.

Silpnybės: Nėra aiškūs ir griežtai reglamentuoti katedros, studijų programos komiteto, fakulteto ir universiteto tarpusavio santykiai vykdant studijų programos kokybės užtikrinimą ir jos tobulinimą. Absolventų, darbdavių, socialinių partnerių apklausos pagal poreikį bus vykdomos reguliariai, tačiau nėra aiškūs poreikio nustatymo kriterijai. Absolventų įsidarbinimo galimybės, pateikiamos Programos apraše, nėra suderintos su LR teisės aktais.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Keisti suteikiamą kvalifikacinį laipsnį iš *Reabilitacijos magistras* į kvalifikacinį laipsnį, atitinkantį studijų krypties šaką (*Kineziterapijos magistras, Ergoterapijos magistras, Taikomosios fizinės veiklos magistras*) suteikiant atitinkamą senyvo amžiaus ir/ar neįgaliųjų reabilitacijos specializaciją.

3.2. Pagrįsti planuojamų neįgaliųjų ir geriatrinių pacientų kineziterapijos, ergoterapijos ir taikomosios fizinės veiklos specializacijų poreikį Lietuvos sveikatos priežiūros sistemoje.

3.3. Absolventų įsidarbinimo galimybes, pateikiamas Programos apraše, suderinti su LR teisės aktais.

3.4. Peržiūrėti studijų dalykus, eliminuoti studijų dalykų tikslų, turinių, pagrindinės literatūros dubliavimąsi.

3.5. Dalykų aprašus papildyti naujausios mokomosios ir metodinės specializuotos literatūros šaltiniais.

3.6. Didinti mokslo laipsnį ir pedagoginį vardą turinčių specialybių ir specializacijų dėstytojų skaičių. Sudaryti sąlygas dėstytojams kelti edukacinę kompetenciją ir ją nuolat atnaujinti. Didinti dėstytojų tarptautiškumą ir mobilumą. Parengti su specializacijomis susijusias metodines priemones. Skatinti specializacijų dėstytojus didinti padalinio mokslinę produkciją ir publikuoti daugiau mokslinių straipsnių specializacijos srityje, didinti dėstytojų, turinčių kineziterapijos, ergoterapijos ir taikomosios fizinės veiklos profesinę kvalifikaciją įdirbį geriatrijos srityje.

3.7. Detalizuoti priėmimo į studijų programą tvarką.

3.8. Išgryninti katedros, studijų programos komiteto, fakulteto ir universiteto funkcijas vykdant studijų programos kokybės užtikinimą.

3.9. Detalizuoti numatomų taikyti studijų kokybės užtikrinimo priemonių tvarką ir reguliarumą.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Reabilitacija* vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	1
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	2
	Iš viso:	13

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Vilma Dudonienė

Grupės nariai: doc. dr. Laimonas Šiupšinskas